

regels! Maar er bleek een veelheid van gecompliceerde gevallen te bestaan waarin de Afdeling Rechtspraak uitspraak moest doen. Wij geven er twee voorbeelden van: twee vrij eenvoudige, want er zijn voor die afdeling gedingen gevoerd die te gecompliceerd zijn om ze hier weer te geven.

Er was in Amsterdam een Joodse rubberhandel geweest, geen groot bedrijf, waarin een niet-Jood sinds het midden van de jaren '30 als bediende werkzaam was geweest. Toen nu de handelaar eind '41—begin '42 had voorzien dat de *Wirtschaftsprüfstelle* hem zijn bedrijf zou ontnemen, had hij met de bediende de afspraak gemaakt dat deze onder eigen naam de zaak zou voortzetten opdat de handelaar, bleef hij in leven, na de oorlog het bedrijf weer zou kunnen voortzetten — hij had zijn bediende daartoe de beschikking gegeven over zijn volledige administratie en hem bovendien een werkkapitaal van f 3 000 verschaft. De handelaar werd gedeporteerd, keerde terug en eiste zijn zaak op — de bediende weigerde deze af te staan, bewegend dat er helemaal geen afspraak was geweest maar dat hij op verzoek van de handelaar diens zaak had overgenomen; hij had die zaak trouwens verplaatst en was ook in andere waren gaan handelen dan rubberartikelen. Dat betoog werd in april '46 door een van de Amsterdamse Kamers afgewezen, aangezien het, als de zaken zich zo hadden afgespeeld als de bediende beweerde, volstrekt onduidelijk was waarom de handelaar de f 3 000 ter beschikking had gesteld; er waren bovendien twee getuigen die de verklaringen van de handelaar bevestigden. De bediende werd gedwongen, de rubberhandel aan deze terug te geven en hem bovendien de winst uit te betalen die in de jaren '42, '43, '44 en de eerste helft van '45 was gemaakt: bij elkaar f 1 750.

Tweede voorbeeld.

In '35 was in een pand in Amsterdam een bakkerij gevestigd — de Joodse ondernemer had achter de winkel een oven laten bouwen en had in de zaak een zetbaas geplaatst die de verdieping boven de winkel bewoonde. De ondernemer was na de grote razzia in Amsterdam van 26 mei '43 weggevoerd en de zetbaas had de bakkerij en de woning moeten verlaten. Nadien was er met goedvinden van de Kamer van Koophandel een nieuwe bakkerij gekomen, gedreven door een bakker uit Diemen die daar als gevolg van de aanleg van Duitse versterkingen zijn eigen bedrijf had verloren. De ondernemer keerde niet uit de deportatie terug — het was een broer die vorderde dat de nieuwe bakkerij aan hem zou worden overgedragen. Dit nu werd in november '46 door een van de Amsterdamse Kamers onredelijk geacht: de bakker uit Diemen had niets onoirbaars gedaan en had er belang bij dat hij zijn bedrijf zou kunnen voortzetten en dat belang werd groter geacht dan dat van de broer. Diens